

Midtvejsberetning

Resume

En midtvejsberetning er et tilbageblik på det, der er gjort, og det, der er sket. Det kan ikke ændres, men et tilbageblik kan bruges til at ændre fremtiden. Er vi på rette vej, eller skal der prioriteres anderledes i den anden halvdel af kongresperioden?

I midtvejsberetningen er der to hovedemner: God hverdagsmad og OK 08.

Beretningen går tæt på udviklingsarbejdet i forhold til "den gode hverdagsmad" og med alt, hvad der er tænkt og sket før, under og efter OK 08.

Nye uddannelser og nye tilbud til ledere og tillidsrepræsentanter er kommet til i perioden, og disse beskrives kort.

Endelig indeholder beretningen korte afsnit om høje madpriser på ældremad, nyt Fagligt Selskab for Kliniske Diætister og aktiviteter for at få flere til at tage en uddannelse og melde sig ind i forbundet.

Hovedbestyrelsen har fravalgt en total gennemgang af alt, hvad der er foregået siden kongressen. Dette for at skabe plads til debat om de to hovedemner.

Indhold

- 4 Kost & Ernæringsforbundet som fagligt samlingssted
- 4 Løn og fag
- 4 Hverdagsmaden og det gode måltid
- 5 Trygt, Vedkommende, Veltillavet, Velsmagende, Varieret, Nærværende
- 5 Verdensudstillingen i Zaragoza – et udviklingsprojekt
- 7 Mad- og måltidsorganisationer
- 7 Det individuelle måltid
- 7 Flere opgaver – flere uddannelser
- 7 Ernæringshjælper – en ny uddannelse
- 8 Ny faglig lederuddannelse – Ernæringsteknolog
- 8 Deltagelse i fødevare- og uddannelsesmesser
- 8 Stærke modstandere
- 9 Børn og madtilbud
- 9 Skolemad
- 9 Mad i kantiner
- 11 Bred målgruppe for nyt madmagasin – SPIS BARE
- 11 Anbefalinger for dansk institutionskost er forældede
- 11 Løn, løn, ligeløn, det var temaet i OK 08
- 12 Forlig på statens område
- 12 Generelle lønstigninger og så konflikt
- 13 Strejken
- 15 Konfliktunderstøttelse og konfliktkontingent
- 15 En strejke forpligter både strejkende og øvrige medlemmer
- 17 Urafstemning
- 17 OK 08 evalueringen er i gang
- 17 Uddannelsestilbud til ledere
- 17 Nyt uddannelsestilbud til tillidsrepræsentanter
- 18 Foreningen af Kliniske Diætister
- 18 Flere uddannede og flere medlemmer
- 18 Afslutning

Indledning

17 måneder er gået siden forbundets første kongres i maj 2007. På kongressen mødtes alle nyvalgte i den nye demokratiske struktur. Et helt nyt kapitel i forbundets historie var indledt.

Indholdet i strukturen skulle fastlægges. Der skulle diskuteres mål og strategier – og det blev der. Noget helt nyt var på vej. Forsigtighed skulle skiftes ud med ambitiøse mål.

Diskussionslysten var der fra første øjeblik, og den holdt sig til det sidste minut. Fra talerstolen kom de nyvalgte kongresmedlemmer med hver deres bud på, hvad der skulle til, for at forbundet kunne styrke sin position både i forhold til fag og løn- og ansættelsesforhold.

Enighed var der om, at der var en klar sammenhæng mellem prestige til faget, til hverdagsmaden og til løn.

Traditioner skulle brydes. Grænser skulle overskrides. Nytænkning skulle der til.

Størstedelen af kongressen handlede om, hvordan man kunne realisere de visioner og mål, som alle var enige om. Ideerne var mange og enigheden stor.

Midtvejsberetningen giver en status på, hvad der er gjort og sket siden kongressen. Det er hovedbestyrelsens status på arbejdet med at gennemføre de visioner og mål, som kongressen besluttede.

Kost & Ernæringsforbundet som fagligt samlingssted

Forbundet skal være fagligt samlingssted for alle, der er uddannet til og professionelt arbejder med alle aspekter af hverdagens mad og måltider. Det var et af budskaberne fra kongressen.

Derfor skal forbundet åbnes udadtil. Åbenhed overfor at byde nye faggrupper og nye uddannelser indenfor og velkommen som medlemmer.

Alle, der har uddannelse og arbejder med vejledning og rådgivning om kostvaner og madens betydning i forhold til sygdom og livskvalitet, er velkomne. Kliniske diætister har altid været en kernemålgruppe. Men på grund af ændringer på uddannelsesområdet, så fandt kongressen det vigtigt at præcisere, at uanset speciale så er Professionsbachelorer i Ernæring og Sundhed vigtige for helheden, når målet er at samle alle uddannede, der arbejder professionelt med hverdagsmadens betydning for livskvalitet og helbred.

Kongressen var af den klare opfattelse, at behovet for et fagligt samlingssted var steget, blandt andet fordi andre organisationer havde valgt at lægge fokus andre steder og dermed havde nedprioriteret fag og faglighed.

Løn og fag

Kost- og ernæringsfaglige er vigtige, og indsatsen har stor betydning for mange menneskers livskvalitet. Hverdagsmaden er vores faglige område, og det er forbundets opgave at sætte dagsordenen i forhold til hverdagsmaden og det gode måltid. Det skal vi, og det vil vi, var signalet fra mange af de kongresdelegerede.

Lønnen skal være højere, for den ER for lav i forhold til den betydning, veltillavet mad og gode måltider har. Kost- og ernæringsfaglige tilbereder næsten en million måltider hver dag hele året rundt, og kongressen sendte et klart signal om, at der skal arbejdes for, at lønnen bliver højere. Målet er, at lønnen skal modsvare fagets betydning.

Forudsætningen for at tiltrække nye unge til faget er blandt andet, at det bliver helt tydeligt, at faget og kvaliteten af deres indsats har stor betydning for mange mennesker, og at de kan få nogle fornuftige arbejdsvilkår.

Fagets fremtid hænger tæt sammen med arbejdsgivernes villighed til at anerkende fagets betydning, også når det handler om lønnens størrelse. Resultatet af overenskomstforhandlingerne afhænger blandt andet af, hvor mange penge arbejdsgiverne har med til forhandlingsbordet. Mulighederne for at opnå fornuftige resultater hænger tæt sammen med, om arbejdsgiverne, suppleret af Regeringen, sørger for, at der er tilstrækkelige midler at forhandle om! Oplægget til overenskomstforhandlingerne var entydigt: Denne gang skal der flere penge på bordet!

På kongressen var der fuld enighed om, at der skulle satses ligeværdigt på arbejdet med faget og overenskomstarbejdet.

Og sådan er det blevet.

Hverdagsmaden og det gode måltid

Der er mange, og alt for mange uden faglig indsigt, der udtaler sig og vurderer hverdagsmad. Smagsdommere, som ud fra hver deres kæphest sætter ord på, hvad de mener om den mad, som tilberedes af faglige i køkkener over hele landet.

Hovedbestyrelsen har mange gange i perioden ærgret sig over, at der er så ringe sammenhæng mellem de resultater, medlemmerne står for, og den bedømmelse, indimellem nærmest fordømmelse, af især offentlig mad, som diverse kendte personer går ud med. Men i stedet for kun at ærgre sig, så har man analyseret på, hvorfor det er sådan og ikke mindst, hvad der kan gøres ved det.

Hvad er vigtigt for at skabe succes til hverdagsmaden, og hvad er vigtigt for, at et måltid bliver et godt måltid? Det skal der sættes ord på, og det er sket.

I maj 2007 afholdt forbundet med god hjælp fra Madeleines Madlaboratorium "Topmøde" om hverdagsmaden og det gode måltid. Deltagerne var en broget skare af mennesker med helt forskellige baggrunde, men fælles for alle var, at de havde holdninger til mad, og at de kunne påvirke andre med deres holdninger.

I stedet for at starte ved gryderne startede man hos den spisende: Måltidet. Hvad skal der til, for at et måltid bliver et GODT måltid? Det var det store spørgsmål, som gik igen hele dagen.

Konklusionen var, at der er mindst seks ting, der har afgørende betydning for succes til måltidet og dermed til maden.

Trygt, Vedkommende, Veltillavet, Velsmagende, Varieret, Nærværende

Faglig succes er afhængig af mange andre faktorer og mange andre faggruppers indsats, var hovedbestyrelsens første reaktion. Det har vi sådan set godt vidst hele tiden, men nu har vi fået sat ord på, og vi har dermed fået nogle pejlemærker, som vi kan styre efter.

Succes til hverdagsmaden skal skabes i tæt samspil med andre faggrupper og beslutningstagere. Det var noget af en udfordring, for alle var pressede i dagligdagen, hvor det var effektivitet, ressourcestyling, kontrol og dokumentation, der talte.

Veltillavet mad kan meget mere end at sikre menneskers overlevelse. Mad har afgørende betydning for livskvalitet, i forebyggelse og behandling. Det er efterhånden almindeligt anerkendt. Men den anerkendelse har endnu ikke ført til politisk, økonomisk og faglig opprioritering af mad og måltider.

De seks værdier omsat til praksis er et vigtigt element i at få ændret på den situation.

Verdensudstillingen i Zaragoza – et udviklingsprojekt

I sommeren 2008 var der verdensudstilling i Zaragoza. Danmark var med. Og det var Kost & Ernæringsforbundet også. Temaet på årets verdensudstilling var: Ringe i vand.

Erhvervs- og Byggestyrelsen stod for indretningen af den danske pavillon og for at udvælge de virksomheder m.fl., som skulle vise hele verden, hvad Danmark formår.

Hovedbestyrelsen takkede ja til at stå for maden og vise den danske hverdagsmad for gæster fra hele verden i restaurationen i den danske pavillon. Hovedbestyrelsen så det som en enestående mulighed for at vise den hverdagsmad, som serveres for børn, unge, ældre og syge i Danmark.

115 medlemmer forberedte sig til opgaven i foråret 2008 ved at deltage i efteruddannelse. På seks

koncentrerede kursusdage – også kaldet træningslejre – arbejdede medlemmerne med alle aspekter, der har betydning, når det bedste indenfor dansk hverdagsmad skal præsenteres. Det var i Zaragoza i Spanien, at medlemmer af forbundet for første gang skulle omsætte de seks værdier til virkelighed og praksis.

Der blev lagt særlig vægt på synliggørelse af den direkte kontakt mellem den, der spiser, og den, der tilbereder maden. Det individuelle måltid, hvor den spisende oplever, at maden er tilberedt helt specielt til vedkommende, blev vist i hver eneste anretning og servering. Døren til køkkenet blev lukket op.

Begejstring og fagligt engagement var de ord, som blev brugt af arrangører og deltagere i ”træningslejrene”.

Den faglige stolthed og engagementet var gennemgående for alle medlemmer, der deltog i verdensudstillingen. Her var en mulighed for at vise, hvad kost- og ernæringsfaglige kan, når de får mulighederne. Det ser hovedbestyrelsen som et af de vigtigste resultater.

Set fra en fagpolitisk vinkel var deltagelsen i verdensudstillingen en milepæl i et udviklingsprojekt og indledningen til det store Danmarksprojekt: Den gode hverdagsmad skal synliggøres over hele landet inden kongressen i 2010. 115 medlemmer har vist vejen. De har vist, at det kan lade sig gøre at få omsat ambitioner og værdier til virkelighed. Resten af kongresperioden handler om at få bredt erfaringerne ud til samtlige medlemmer, til politikere og til beslutningstagere.

Hovedbestyrelsen planlægger en storstilet præsentation i byer og på uddannelsesinstitutioner i hele landet. Myter om offentlig mad skal pilles fra hinanden og erstattes af billeder af god hverdagsmad, når det er bedst. De 115 hverdagsmadsambassadører skal blive til mange flere i den kommende tid.

Mad- og måltidsorganisationer

En meget mere synlig placering i de kommunale og regionale strukturer er et delmål. Det har været et af de emner, hovedbestyrelsen gang på gang er vendt tilbage til: NEDENUNDER, OMME BAG VED, duer ikke. Mad og måltider skal have en selvstændig placering med egen faglig chef, der kan udfordre, inspirere og sikre, at mad og måltider reelt bliver en del af forebyggelse og behandling.

Der skal etableres mad- og måltidsorganisationer, som skal have ansvaret for samtlige måltider til børn, unge og ældre i kommunerne. Der skal etableres mad- og måltidsorganisationer på sygehuse og i regionerne, var udmeldingen fra hovedbestyrelsen i forbindelse med reformen af den offentlige struktur.

Set i bakspejlet er det gået langt bedre end forventet. Der har i mange kommuner været en åbenhed i forhold til at flytte beslutninger om mad og måltider opad i de kommunale strukturer. I første omgang indenfor ældreområdet, hvor der i ca. 30 kommuner er etableret egentlige mad- og måltidsorganisationer. Det tal skal vokse i den kommende tid. Det næste store mål er, at mad- og måltidsorganisationerne bredes ud, så de dækker al mad, som kommunerne har ansvaret for. Det vil sige, at mad- og måltidsorganisationerne skal gå på tværs af forvaltningsskel.

Gennemslagskraft og beslutningskompetence hænger tæt sammen, og derfor er højt placerede faglige ledere så vigtige for fagets fremtid og for kvaliteten af maden

Det individuelle måltid

Kost- og ernæringsfaglige skal have ansvaret for maden fra planlægning, til den er spist. Når maden er spist, så tager andre faggrupper over.

Kost- og ernæringsfaglige er eksperter i at tilberede mad til mange, og det kan sagtens kombineres med det individuelle måltid. For i hovedbestyrelsen er der ikke tvivl om, at kravene til det danske sundhedssystem om individuel behandling og respekt for det enkelte menneskes behov og krav, vil stå højt på dagsordenen i de kommende år. Det er en bevægelse, der allerede er i gang. Fra både brugere og fagfolk høres tydelige røster gående på,

at omsorg og respekt er altafgørende for succes til pleje og behandling.

Kost- og ernæringsfaglige kan yde et væsentligt bidrag, for mad skal alle have, og det giver mulighed for kontakt til næsten alle. Forbundet skal gå foran i arbejdet med at ændre værdier og normer i det danske sundhedssystem, og det kræver, at der konsekvent argumenteres for betydningen af individuelle måltider.

Flere opgaver – flere uddannelser

Kost- og ernæringsfagligt uddannede skal følge maden fra indkøb af råvarer, til maden er spist. Det kræver, at der er uddannelser målrettet de mange forskellige typer af opgaver. Derfor arbejdes der for en stadig udvikling af nye uddannelser og for at skabe respekt om eksisterende uddannelser.

Ernæringshjælper – en ny uddannelse

Ernæringshjælper er en ny kostfaglig uddannelse, som trådte i kraft 1. juli 2008. Uddannelsen er forbundets svar på Folketingets beslutning om at indføre trindeling på erhvervsuddannelsesområdet. Det var ikke en beslutning, hovedbestyrelsen havde ønsket. Men når beslutningen var truffet, så ville HB se på mulighederne i en ny kortere uddannelse og ikke nøjes med et nej.

Forbundets repræsentanter i Fagligt Udvalg for Ernæringsassistentuddannelsen har arbejdet med at afdække jobområder, indhold og titel på den nye uddannelse. Ernæringshjælperuddannelsen har en varighed på 1 ½ år, og de uddannede kan så vælge at gå ud og varetage opgaver på arbejdsmarkedet eller at fortsætte, så de bliver ernæringsassistenter.

Regeringsbeslutningen er truffet blandt andet som led i målet om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal have en erhvervsuddannelse inden udgangen af 2015. Hovedbestyrelsen valgte at se beslutningen som udtryk for et ønske om at give nye målgrupper lyst til at tage en erhvervsuddannelse.

Hovedbestyrelsen ser allerede nu en stor variation af nye jobfunktioner.

Ernæringshjælperen kan varetage en række funktioner både i køkkenerne og tæt på brugeren, som

i dag varetages af enten ufaglærte eller af andre faggrupper.

Forbundet er i samarbejde med Fagligt Udvalg for Ernæringsassistentuddannelsen i gang med at formidle viden om den nye uddannelse og at sikre, at der er job og ordentlige løn- og ansættelsesforhold til de nye kolleger og medlemmer. Se mere på www.kost.dk.

FTF-A har indvilget i at gå aktivt ind i formidlingsarbejdet, og der er i samarbejde mellem A-kassen og forbundet etableret kontakt til jobcentre m.v.

Ny faglig lederuddannelse – Ernæringsteknolog

Ligesom med professionsbacheloruddannelsen i ernæring og sundhed har det kostet helt urimeligt meget arbejde og enorm tålmodighed at holde fast i målet om at få etableret en faglig lederuddannelse målrettet ledelse af små og mellemstore køkkener. Køkkener, hvor ledelsesopgaven typisk indeholder elementer af både ledelses- og produktionsopgaver.

Uddannelsen har været efterspurgt i mange år, især blandt køkken- og ernæringsassistenter, der ønsker eller har fået ledelsesopgaver.

Alt tyder nu på, at de første kan begynde på uddannelsen i august/september 2009. Så snart uddannelsen er endelig godkendt af Undervisningsministeriet, sættes en massiv informationsindsats i gang, men allerede nu kan der hentes information om uddannelsen på forbundets hjemmeside www.kost.dk.

Deltagelse i fødevarer – og uddannelsesmesser

Udbredelsen af kendskabet til forbundet og medlemmernes faglighed skal blandt andet ske på lokale/regionale fødevarer- og uddannelsesmesser. Hidtil har forbundet koncentreret indsatsen nogle ganske få steder. F.eks. er der en lang tradition for at deltage i Food Expo messen i Herning, således også i begyndelsen af marts 2008.

Hovedbestyrelsen var tilfreds med standen og med afviklingen, men man mente samtidig, at ressourcerne kunne bruges bedre i fremtiden. Derfor

har man besluttet at omprioritere, så forbundet fremover deltager i lokale/regionale fødevarer- og i uddannelsesmesser, som afholdes rundt om i regionerne. Hovedbestyrelsen er overbevist om, at man med omlægningen vil komme i kontakt med langt flere medlemmer og mulige medlemmer.

På uddannelsesmesserne vil forbundet vise, hvilke faglige jobmuligheder der er med en uddannelse indenfor mad- og måltidsområdet.

Stærke modstandere

Fødevarerpriserne stiger fortsat, og hovedbestyrelsens indtryk er, at det kniber gevaldigt med at kompensere for stigningerne i køkkenernes budgetter. Det skal der gøres noget ved, for kvalitetsfødevarer koster. Og i mange køkkener var fødevarerbudgettet allerede i bund, inden priserne steg. Brugere skal have kvalitet, og politikerne skal kompensere for prisstigninger. Det er hovedbestyrelsens klare holdning.

De politisk fastsatte priser på maden til ældre sættes op i mange kommuner. Det er helt urimeligt, for de ældre er afhængige af maden. De kan ikke længere selv købe ind og tilberede egne måltider.

Stigende priser på maden til ældre skal ligeledes ses i sammenhæng med de mange nye tilbud om færdigretter, som udbydes af blandt andet supermarkeder.

Sammenholdes de stigende priser på mad tilbudt af offentlige køkkener, med priser på en enkelt portion udbudt i f.eks. et supermarked, så kan det ikke udelukkes, at stadigt flere vil vælge de offentlige madtilbud fra til fordel for færdigretter i supermarkederne. Underernæring og fejlernæring kan blive konsekvensen.

Hovedbestyrelsen modarbejder aktivt og politisk tendenser til, at offentlige, ernæringsrigtige og kulinarisk attraktive madtilbud erstattes af færdigretter fra f.eks. supermarkeder. Det er et politisk ansvar for både regering og kommunalpolitikere at sikre god og billig mad til de ældre, der har behov for dette.

Børn og madtilbud

Regeringen stiller krav til kommuner og regioner om øget service uden at stille tilstrækkelige økonomiske ressourcer til rådighed. Det har været og er en klar tendens. Det seneste eksempel er folketingsbeslutningen om, at alle børn i pasningsordninger skal have et måltid mad senest fra begyndelsen af 2010, hvor loven træder i kraft.

Forbundet har som mål, at alle børn og unge skal have adgang til mindst et sundt og veltillavet måltid hver dag. Det er der vægtige samfundsmæssige argumenter for. Derfor var glæden stor, da Folketinget tog seriøst fat på debatten om madtilbud til børn og unge. Men glæden forsvandt næsten, da resultaterne af forhandlingerne forelå: Ingen mad til skolebørn, og kommunerne skal reelt selv finde pengene til at finansiere madtilbuddene i pasningsordninger.

Mange medlemmer har tidligere kæmpet for at bevare gode madordninger i kommuner, som tidligt var ude med tilbud om mad. I flere af disse kommuner overlod man det til forældrebestyrelser at foretage det helt urimelige valg mellem pædagogtimer og et velfungerende køkken med faguddannet personale. En række steder førte det til, at pædagoger overtog ansvaret for et nødtørftigt tilbud om mad. Det skal ikke ske igen.

Derfor satses der på udvikling af samarbejdet mellem de organisationer, der repræsenterer faggrupper i pasningstilbud.

Mad til børn vil derfor indgå som et af elementerne, når forbundet skal præsentere Den gode hverdagsmad rundt om i landet.

Skolemad

Fødevarestyrelsen arbejder med materiale, som skal indeholde inspiration til etablering af skolemadsordninger. Forbundet er med i dette arbejde, for selvom Folketinget i første omgang fravalgte sunde madtilbud til skolebørn, så vil hovedbestyrelsen fortsat arbejde på politisk plan for at gøre opmærksom på behovet for skolemadsordninger.

Og det skal være fleksible madordninger, hvor børnene får gode madoplevelser. Væk med lange køer, hvor børn bruger det meste af pausen på at få udleveret maden. Ud med madtilbud med få

sunde råvarer og højt sukker- og fedtindhold. Ind med indbydende spisemiljøer, hvor børnene i fred og ro kan indtage et sundt og nærende måltid mad tilberedt af kost- og ernæringsfaglige.

Det er et af de emner, som er på dagsordenen, hver gang repræsentanter for forbundet mødes med folketingspolitikere og repræsentanter fra de politiske partier.

Set fra en samfundsmæssig og en fagpolitisk vinkel, så er det et spørgsmål om reelt at prioritere forebyggelse og om at investere i øget sundhed blandt fremtidsborgere. Men lige nu er der ikke politisk vilje til at omsætte viden om de daglige måltiders betydning til handling. Det er dybt beklageligt og helt uforståeligt, er hovedbestyrelsens kommentar.

Mad i kantiner

Der har længe været fokus på kvaliteten af maden i virksomheds- og andre kantiner. Det er et område i vækst, og det er et område, hvor forbundet har klare interesser både beskæftigelsesmæssigt og fagligt. Derfor har hovedbestyrelsen også prioriteret at deltage i de fora og netværk, der er på området. Det gælder f.eks. det professionelle kantinenetværk, som består af stort set alle aktører på området, både organisationer og ministerier/styrelser. Det er hovedbestyrelsens indtryk, at det er et netværk, der kan sætte standarder for udviklingen på kantineområdet. Det er derfor vigtigt, at forbundet er centralt placeret i arbejdet. I øjeblikket er der gang i udarbejdelse af materiale, som er målrettet udvikling af sund kantine mad.

Det samme gælder materiale fra Fødevarestyrelsen, som er i gang med at revidere materiale om sund kantine mad. Også her er forbundet med i arbejdet.

Kantine mad vil i lighed med mad til børn blive præsenteret, når Den gode hverdagsmad vises frem rundt om i landet.

Bred målgruppe for nyt madmagasin – SPIS BARE

Et af de første initiativer hovedbestyrelsen tog for at følge op på målet om et fagligt samlingssted og prioritering af mad og måltider, var at udgive et decideret madmagasin med titlen SPIS BARE. Målgruppen er alle, der arbejder med mad og måltider. Derfor handler bladet om alle facetter omkring mad. Det udkommer fire gange om året og de tre første numre er blevet flot modtaget både af forbundets egne medlemmer og af de mange andre, som har fået bladet. "Flot blad med et fagligt spændende indhold" lød nogle af de første kommentarer.

SPIS BARE blev i samarbejde med 3F sendt til samtlige af deres medlemmer i gastronomgruppen, og i det fælles brev stod blandt andet, at 3F mente, at SPIS BARE var relevant for deres medlemmer.

Det er muligt for medlemmer af andre forbund og for alle interesserede at abonnere på SPIS BARE, men det er for tidligt at sige noget om, hvor mange der vælger denne løsning.

Samtidig med beslutningen om at sende SPIS BARE på gaden besluttede hovedbestyrelsen at nedsætte antallet af numre af Køkkenliv fra 21 til 12. Profilen på Køkkenliv skal samtidig skærpes, så det i højere grad bliver et fagpolitisk blad, som viser forbundets holdninger og prioriteringer. Det er i Køkkenliv, medlemmerne skal finde de fagpolitiske budskaber, som forbundet står for.

Anbefalinger for dansk institutionskost er forældede

Det er da utroligt, at det skal tage så lang tid og være så svært at få "Anbefalinger for den danske institutionskost" revideret. Men sådan er det, har hovedbestyrelsen indtil flere gange konstateret.

På trods af henvendelser til først styrelser og dernæst ministre, så skete der intet. Folketingsvalg, skift på ministerposter, ændringer af ministerområder kom hele tiden på tværs.

På et tidspunkt fik hovedbestyrelsen indtryk af, at det nærmest var Kost & Ernæringsforbundets egen opgave og eget projekt at revidere anbefalingerne. Men den hoppede man ikke på i hovedbe-

styrelsen. For godt nok er det vigtigt, men det er ikke en opgave, som forbundet skal påtage sig. Så man fortsatte med henvendelser til nye ministre, og langt om længe lykkedes det at få et positivt svar fra Sundhedsministeren.

Revisionsarbejdet er sat i gang, og resultatet forventes at blive udsendt i foråret 2009. Forbundet er selvfølgelig repræsenteret i gruppen, der reviderer anbefalingerne.

Indholdet i de nye anbefalinger skal ses i sammenhæng med indholdet i kosthåndbogen, som findes på forbundets hjemmeside. For ikke at spille tiden, indtil anbefalingerne ligger klar, arbejdes der aktuelt med at gøre kosthåndbogen mere brugervenlig, så håndbogens meget forskellige målgrupper lettere og enklere kan finde frem til de informationer, de har brug for.

Løn, løn, ligeløn, det var temaet i OK 08

Hovedbestyrelsen var fast besluttet på, at der i OK 08 skulle skabes resultater, der kunne ses på det enkelte medlems lønseddel. Med OK 08 skulle der slås et afgørende hul i ligelønsforskellene.

En velfungerende offentlig sektor kræver, at man kan rekruttere og ikke mindst fastholde kvalificerede ledere og medarbejdere, og her spillede lønnen en afgørende rolle.

Hovedbestyrelsen besluttede, at processen omkring OK 08 skulle gennemføres på en helt ny måde, og man begyndte derfor meget tidligt at inddrage tillidsrepræsentanterne. Som noget nyt besluttede hovedbestyrelsen, at ledere skulle have indflydelse på forarbejdet til deres egne overenskomster. De blev derfor inviteret med til den indledende konference, som blev afholdt i december 2006.

Der var udsendt et inspirationskatalog, så tillidsrepræsentanter og repræsentanter for lederne kunne komme hele vejen rundt og reelt være med til at prioritere indsatsområderne til OK 08. Resultaterne fra konferencen blev skrevet sammen og drøftet igen på den fælles KICK OFF Sundhedskartelkonference, der fandt sted i marts 2007.

Generelle lønstigninger var topscorer over hele linjen, og det viste sig senere, at samtlige organisa-

tioner i Sundhedskartellet havde væsentlige lønstigninger som deres hovedkrav til arbejdsgiverne.

Kunsten er ikke at stille krav, men at prioritere og efterfølgende holde fast i prioriteringen. På forbundets liste over prioriterede krav toppede lønstigninger til erfarne ernæringsassistenter og til ernæringsassistentelever. Forbedret pension og fjernelse af karensbestemmelser på pension var ligeledes højt prioriterede krav. Krav og resultater kan læses på www.kost.dk.

Forhandlingerne om forbundets særlige krav gik i gang i efteråret 2007, og alle følte sig godt forberedt, blandt andet fordi forarbejdet havde været så grundigt. Analyser og dokumentation var på plads.

Fire delforlig med Danske Regioner og Kommunernes Landsforening kom i hus i begyndelsen af 2008. Det tegnede godt, for der var gode resultater på langt størstedelen af de områder, som hovedbestyrelsen havde prioriteret.

Udover at omlægge forarbejdet, så tillidsrepræsentanterne blev inddraget langt tidligere i forløbet, så havde forbundet satset på en central placering i Sundhedskartellets forhandlingsdelegation. Det lykkedes, og Kost & Ernæringsforbundets formand var med i det såkaldt snævre forhandlingsudvalg, som består af fire repræsentanter fra de i alt 11 medlemsorganisationer: Sundhedskartellets formand, næstformand plus to formænd fra de øvrige organisationer var direkte med når der forhandlede, og direkte med når de afgørende beslutninger blev truffet. Det var målet, og det blev nået.

Da forbundet har medlemmer på både statens, regionernes og kommunernes område, var der meget, der skulle koordineres, og hovedbestyrelsen holdt en lang række ekstraordinære møder for at diskutere scenarier, prioriteringer og for at sikre, at der var politisk opbakning til de resultater, der tegnede sig i de direkte forhandlinger.

Forlig på statens område

På statens område valgte hovedbestyrelsen ligeledes at inddrage medlemmerne meget tidligt i forløbet, så man havde det bedst mulige grundlag at prioritere på. Medlemmer, der arbejder på høj-, fri- og efterskoler, var en af målgrupperne for møderne. Hovedbestyrelsen syntes, det var vigtigt med den direkte kontakt til de meget forskellige arbejdspladser, som enten direkte eller gennem tiltrædelse er omfattet af statsoverenskomsten.

Det viste sig også på dette område, at der blandt tillidsrepræsentanterne var stor enighed om, hvad der var vigtigst. Generelle lønstigninger stod også blandt statsansatte højest på dagsordenen. Højere løn til elever var et af de store specielle krav.

Der blev indgået forlig på statens område i februar 2008, og her var der opnået rigtig gode resultater på de områder, som tillidsrepræsentanter og hovedbestyrelse havde lagt vægt på, ligesom der var aftalt generelle lønstigninger på 12,8 procent i perioden frem til 2011.

Resultatet blev sendt til urafstemning, og det blev et flot ja til resultatet: 87,6 procent stemte for og 12,4 procent stemte imod. Stemmeprocenten var 36,3 procent.

På det efterfølgende informationsmøde for tillidsrepræsentanter og ledere var der stor tilfredshed med både information og resultater og forslag til, hvad der skulle lægges vægt på i OK 2011. Krav og resultater kan læses på www.kost.dk.

Generelle lønstigninger og så konflikt

For at afslutte forhandlingerne på det regionale og kommunale område, skulle der opnås enighed om niveauet på de generelle lønstigninger, og der var langt – meget langt – mellem det, arbejdsgiverne tilbød og det, Sundhedskartellet kunne acceptere.

Sundhedskartellet havde fra begyndelsen klart tilkendegivet, at 12,8 procent i generelle lønstigninger var for lidt. Sundhedskartellet markerede klart, at man i OK 08-forhandlingerne skulle tage fat på at løse ligelønsproblemet. Man pegede på, at ligelønsproblemet var et samfundsmæssigt problem. Argumentet var enkelt: Hvis man skal sikre, at der er medarbejdere og ledere til at løfte opgaven med

at udvikle og fastholde verdens bedste sundhedsvæsen, så er det afgørende, at lønningerne hæves til et niveau, så det er muligt at tiltrække og fastholde kvalificerede ansatte.

Arbejdsgiverne på både regionernes og kommunernes områder meddelte gang på gang, at de ikke kunne gå over de 12,8 procent, og Sundhedskartellets forhandlere svarede hver gang, at de var nødt til at prøve igen, for der skulle penge på bordet, hvis der skulle komme et resultat ud af forhandlingerne.

Forhandlingerne brød sammen. Der blev prøvet igen – og så var det slut – konflikten var en realitet. Hovedbestyrelsen konstaterede på endnu et ekstraordinært møde, at medlemmer i regioner og kommuner skulle i strejke.

Alle i hovedbestyrelsen havde til det sidste håbet på et resultat, men optimismen blev mindre og mindre frem mod det endelige sammenbrud.

Strejken

Strejken var en realitet den 16. april 2008.

Hovedbestyrelsen havde for en sikkerheds skyld i meget god tid sikret, at der var styr på, hvem der skulle i strejke, og nødberedskabet var forhandlet på plads med arbejdsgiverne.

De involverede tillidsrepræsentanter blev samlet, og både de, regionsformænd og sekretariat var klar og havde styr på opgave- og arbejdsdeling. Der blev ligeledes fra begyndelsen lagt vægt på, at rollefordeling og samspil mellem tillidsrepræsentanter og ledere på de strejkende arbejdspladser fungerede.

Det blev en meget lang og lærerig kamp. Strejken havde været næsten 60 dage, før arbejdsgiverne kom med tilbud om generelle lønstigninger, der rakte ud over de oprindelige 12,8 procent.

Alle medlemmer på de strejkende arbejdspladser gjorde hver eneste dag under strejken et fantastisk stykke arbejde. Selvom det var svært – rigtig svært – ikke at kunne yde den bedste faglige service til de brugere, som er afhængige af og normalt nyder godt af medlemmernes faglighed.

Forbundets nye struktur med blandt andet fuld-tidsansatte regionsformænd stod sin prøve under strejken. Regionsformændene var kontaktleddet

mellem Sundhedskartellet lokalt og arbejdspladserne/medlemmerne og forbundet centralt.

Et utal af politiske og organisatoriske opgaver blev løst. Det blev under strejken helt tydeligt, hvor meget det betyder, at der er en politisk valgt repræsentant for forbundet i de enkelte regioner. Ligeledes blev det tydeligt, at beslutningen om, at regionsformændene skulle være med i hovedbestyrelsen, var helt rigtig. Regionsformændene var med i alle debatter og beslutninger, og var under hele strejken fuldt opdaterede på, hvad der skete på landsplan.

De kunne også være med, når det handlede om synlighed regionalt og lokalt. De blå gryder var repræsenteret ved rigtig mange arrangementer, og der var helt frem til slutningen af strejken stor opfindsomhed, som medvirkede til at holde gejsten og holde fokus på målet.

Selvom strejken varede i meget længere tid end forventet, så var glæden så meget større, da det rent faktisk lykkedes at komme i hus med et resultat, der gav generelle lønstigninger på 13,3 procent frem til 2011.

Hovedbestyrelsen konstaterede, at der udover de konkrete resultater var opnået at:

- Sundhedskartellet havde sprængt rammen på 12,8 procent
- første skridt hen mod ligeløn var taget
- det var blevet synligt, at Sundhedskartellet insisterer på et stærkt offentligt sundhedsvæsen.

Rekruttering og fastholdelse af kvalificerede medarbejdere og ledere forudsætter, at arbejdsgiverne i overenskomstforhandlingerne i 2011 fortsætter lønstigningerne frem mod ligeløn.

i overenskomstforhandlingerne i 2011 fortsætter lønstigningerne frem mod ligeløn.

Konfliktunderstøttelse og konfliktkontingent

Hovedbestyrelsen havde fra dag et besluttet, at de strejkende skulle have fuld lønkomensation.

Meget tidligt under strejken besluttede en del af de øvrige sundhedskartelorganisationer at opkræve strejkekontingent. Kost & Ernæringsforbundets hovedbestyrelse besluttede, at de første fem uger skulle finansieres af de økonomiske midler, som gennem årene var sat til side til at finansiere særlige situationer. Og hovedbestyrelsen mente i fuldkommen enighed, at en strejke for højere løn til alle medlemmer var en særlig situation. Hvis strejken varede længere end fem uger, så ville man tage stilling uge for uge.

Ingen hverken i eller udenfor hovedbestyrelsen havde forventet, at strejken skulle vare så længe. Dagligt meldte arbejdsmarkedsforskere og politiske kommentatorer, at enten fandt parterne sammen igen, eller også ville Folketinget gribe ind.

Efter syv ugers konflikt besluttede hovedbestyrelsen, at der skulle opkræves et mindre strejkekontingent, så der var penge til en eventuel konflikt i 2011. Man ønskede ikke at komme i en situation, hvor det var forbundets økonomi, der i 2011 skulle afgøre, om man skulle indgå en aftale med arbejdsgiverne eller ej.

Beslutningen blev, at der skulle opkræves strejkekontingent svarende til en måneds kontingent. Alle medlemmer bortset fra efterlønsmodtagere og pensionister skulle bidrage til at sikre forbundets økonomi frem til OK 2011 forhandlingerne. Man besluttede at fordele opkrævningen af strejkekontingentet over tre gange, så f.eks. aktive medlemmer skulle betale 140 kroner i henholdsvis juli, august og september.

Man besluttede samtidig, at når alle udgifter til konflikten var gjort op, så ville man tage stilling til, om der skulle opkræves yderligere strejkekontingent. I august gjorde hovedbestyrelsen status og besluttede, at der ikke skulle opkræves yderligere strejkekontingent.

En strejke forpligter både strejkende og øvrige medlemmer

Fra det øjeblik en lovlig arbejdskonflikt som strejken i 2008 var en realitet, trådte ganske bestemte spilleregler i kraft. Nogle af dem fremgår af f.eks. ferieloven andre af aftaler mellem arbejdsgiver- og arbejdstagerparterne.

Samtlige tillidsrepræsentanter og medlemmer på de strejkende arbejdspladser blev informeret om spillereglerne. Efterhånden som ferieperioden nærmede sig, kom der flere og flere henvendelser fra tillidsrepræsentanter og medlemmer, der havde planlagt og betalt for en ferierejse. Selvom der ud fra et medmenneskeligt synspunkt var forståelse for ønsker om at holde den planlagte ferie, så var svaret helt klart: Man kan ikke holde ferie, mens man er i konflikt.

Tillidsrepræsentanter på strejkende arbejdspladser er forbundets repræsentanter på arbejdspladsen og overfor arbejdsgiverne, så de kan heller ikke holde ferie under en konflikt.

Alle i strejke får deres løn betalt af forbundet og i stedet for at arbejde med mad, arbejder de for forbundet.

Det var derfor med stor beklagelse, at hovedbestyrelsen konstaterede, at to tillidsrepræsentanter havde valgt at tage på ferie, mens der var konflikt. Selvom beklagelsen var stor, var der ingen tvivl om, hvilke konsekvenser det skulle have. En enig hovedbestyrelse besluttede, at de to tillidsrepræsentanter med øjeblikkelig virkning skulle ekskluderes fra forbundet.

Hovedbestyrelsen vil på førstkommende kongres forelægge beslutningen om eksklusion, og de to tidligere medlemmer kan deltage under punktet, hvor de får mulighed for at forelægge deres argumenter for, hvorfor de skal genoptages. Kongressen er forbundets øverste demokratiske forsamling. Den kan beslutte enten at fastholde eller at ændre beslutningen om eksklusion.

Hovedbestyrelsen er ikke færdige med at evaluere OK 08-forløbet, men en af de ting, der helt tydeligt er markeret både fra de strejkende og fra regionsformændene, er, at der har manglet opbakning fra øvrige medlemmer – fra de mange medlemmer, der får gavn af resultaterne af strejken.

De strejkende trækker et stort læs og gør et stort stykke arbejde på vegne af alle medlemmer, og der er brug for, at langt flere deltager i aktiviteter og dermed markerer, at de bakker de strejkende og forbundets krav op. Hvordan og hvad der skal gøres for at få alle medlemmer til at forstå, at en strejke ikke kun vedrører de strejkende, tager hovedbestyrelsen stilling til i god tid inden forhandlingerne i 2011.

Urafstemning

Da resultaterne på både regionernes og kommunernes områder var i hus, så blev de sendt til urafstemning.

I 2005 havde samtlige medlemmer fået stemmesedler, så der kunne stemmes på hele Sundhedskartellets område. Det førte til en hel del henvendelser fra medlemmer, som ikke forstod, hvorfor de skulle stemme om overenskomsten på kommunernes område, når de var ansat på statsoverenskomsten og omvendt.

Det lyttede hovedbestyrelsen til, og derfor besluttede man op til OK 08-forhandlingerne, at afstemningerne i 2008 skulle tilrettelægges, så de medlemmer, der er omfattet af overenskomsten med KL, skulle stemme om netop den overenskomst, og statsansatte medlemmer skulle stemme om overenskomsten med staten, osv.

Urafstemningsresultatet på KL- og DR-området (Kommunernes Landsforening og Danske Regioner) blev et overbevisende ja til forhandlingsresultatet. 94,7 procent stemte for, og 5,2 procent stemte imod. Der var 0,1 procent blanke stemmer. Stemmeprocenten var 65,5 procent. Læs krav og resultater på www.kost.dk.

OK 08 - evalueringen er i gang

En grundig evaluering giver et godt udgangspunkt for at tage stilling til, hvad der skal fastholdes, og hvad der skal ændres i forhold til OK forhandlingsforløbet i 2011.

Hovedbestyrelsen har derfor besluttet at bruge den tid, det tager at gennemgå alt, hvad der er drøftet, besluttet og gjort fra det øjeblik, man begyndte på at planlægge OK 08.

Alt er oppe og vende, og hovedbestyrelsen er helt åben for ændringer, der kan styrke demokratiet og engagementet i arbejdet med overenskomsterne, og for tiltag, der kan styrke mulighederne for de bedst mulige resultater. At man i forhold til OK 2011 også vil begynde meget tidligt og begynde med direkte og forpligtende inddragelse af tillidsrepræsentanterne og med lederne i forhold til deres overenskomster. Det er der ikke tvivl om!

Uddannelsestilbud til ledere

Der er blandt forbundets ledermedlemmer behov for og ønsker om videreuddannelse. Det viste en undersøgelse, som forbundet tidligere gennemførte.

Derfor har hovedbestyrelsen taget initiativ til at udvikle tilbud om kompetencegivende uddannelse på diplomniveau. Uddannelsestilbuddene udbydes af DKL (Den Kommunale Lederuddannelse). I maj 2008 blev der afholdt to ledertemadage, hvor uddannelsestilbud og de økonomiske tilskudsmuligheder blev præsenteret, og behovet for andre initiativer blev drøftet. 90 ledermedlemmer deltog.

I begyndelsen af 2009 begynder de første hold i henholdsvis København, Århus og Odense. Første modul bliver: Det personlige lederskab.

Det er hovedbestyrelsens håb, at mange ledere tager imod tilbuddet og forhåbentlig få lyst til at fortsætte, så de får en fuld diplomuddannelse.

Nyt uddannelsestilbud til tillidsrepræsentanter

Det er vigtigt, at flere arbejdspladser vælger tillidsrepræsentanter. Det er et indsatsområde i perioden. Erfaringen er, at de tillidsrepræsentanter, som vælges og uddannes, de forbliver tillidsrepræsentanter i en længere periode.

Hovedindsatsen lægges på at få valgt tillidsrepræsentanter på nogle af de mange arbejdspladser, som endnu ikke har oplevet, hvor meget det betyder. Der holdes blandt andet møder, hvor nuværende tillidsrepræsentanter fortæller om deres egne erfaringer, og arbejdspladser besøges for at sprede viden om fordele og tilbud til tillidsrepræsentanter.

Et af de nye tilbud er kompetencegivende uddannelse på blandt andet 10. klasse- og HF-niveau. Uddannelse, der giver mulighed for videreuddannelse. Der tilbydes fortsat efteruddannelse i regi af forbundet, men da mange tillidsrepræsentanter bliver i en årrække, så har hovedbestyrelsen besluttet, at der skal åbnes for kompetencegivende uddannelse i det ordinære uddannelsessystem. Læs mere på www.kost.dk.

Foreningen af Kliniske Diætister

Hovedbestyrelsens vision er, at Foreningen af Kliniske Diætister (FaKD) og Kost & Ernæringsforbundet bliver en organisation. Der var i en længere periode en god dialog med formanden for FaKD, hvor blandt andet forbundets forslag om etablering af Fagligt Selskab for Kliniske Diætister blev drøftet.

Hovedbestyrelsen beklager dybt, at FaKD på deres ekstraordinære generalforsamling i marts 2008 besluttede, at de fortsætter alene.

Forbundet har længe haft en plan om at etablere et fagligt selskab for kliniske diætister men havde helst set, at det kunne ske som led i sammenslutningen med FaKD. Sådan skulle det ikke være, så derfor etableres i stedet et fagligt selskab for forbundets kliniske diætister og studerende med speciale i klinisk diætetik.

Flere uddannede og flere medlemmer

Forbundets medlemstal viser en nedadgående tendens. Der mangler faguddannede indenfor mad- og måltidsområdet. Antallet af elever på ernæringsassistentuddannelsen er faldet drastisk i de seneste år, og der er alt for mange arbejdspladser, der kunne, men som ikke ansætter elever.

Den udvikling SKAL vendes. Hovedbestyrelsen vil have flere til at vælge en kost- og ernæringsfaglig uddannelse, og flere skal vælge at være med i forbundet.

Fokus på mad og måltider og bedre overenskomster er nogle af midlerne. Der suppleres med blandt andet opsøgende arbejde på arbejdssteder og uddannelsesinstitutioner og med informationsmateriale om forbundets arbejde.

Indsatsen evalueres på kongressen i 2010, og målet er, at mangfoldigheden af initiativer fører til, at forbundets medlemstal stiger.

Afslutning

Formålet med beretningen har været at vise hovedtendenser og vægtningen i forbundets arbejde i den første del af kongresperioden. Målet med beretningen er at skabe debat om det, der er gjort, og om hvad der kan og skal gøres frem til kongressen i maj 2010.

**kost &
ernærings
forbundet**

Nørre Voldgade 90
1358 København K
33 41 46 60
www.kost.dk